

Սուրբ Պետրոս 'ի Հռոմ :

Աւել տաճարն ընդարձակ , ահա տաճար հրաշալի ,
 Առ որով խոռն Անահայն մեհեան թրւի տաղաւար .
 Սա 'ի շիրիմ վըհային կանգնեալ սեղան Քրիստոսի :
 Տեսի զւրբնաղ ես շինուած զԵփեսոսին հրաշափառ .
 Վայրափառին սիւնք անկեալ նորուն գնէին յամայի .
 Անդ բորենիք և յովազք անցանէին անարգել :
 Տեսի զսրբոյն Սոփիայ գլմբէլմա 'ի փայլ արևուն ,
 Յաջողեցաւ ընդ գարիւն այն սրբափայլ ինչ յառել
 Մինչ աղօթիկերք անդ կային մահմետականք տեարք նորուն :

Այլ դու միայն կաս 'ի հինս և նոր տաճարս և սեղան ,
 Դու միայնակ կաս կանգուն , տաճար բնակից գերածայր ,
 Դու լոկ սրբոյն Աստուծոյ և ճշմարտին քաջ արժան :
 Ո՞ր յերկրաւոր տաճարաց գեղոյդ մըտցէ 'ի պաշար .
 Յորմէ հեաէ Սիոնին յաւեր դարձաւ սուրբ խորան
 Եւ ըզփառացն իւր և թող տէր բնակութիւն ըղնախկին ,
 Ահեղութիւն , մեծութիւն և փառք և գեղ աստանօր
 Համախըմբեալ ընդ յարկաւդ յաւերժական տարածին ,
 Ուր սուրբ ուանխաւսն պաշտի ճշմարտութիւնն երկնաւոր :

Մուտ աղէ , ոչ ընկճեսցիս ոչ մեծութեամբ դու նորին ,
 Ոչ առ նորայն նուազել , այլ առ լայնել միտաց քոյ
 Հոսկայաբար աճելով 'ի ձեռն ոգւոյ տաճարին .
 Զի և ոչ այլուր դացէ տեղի պատկան ըզճից քոյ
 Բայց 'ի դադարն ուր քո յոյսք յանմահութիւն վերբերին :
 Օր եկեսցէ և տեսցես , թէ ոչ գրացիս անարժան ,
 Տեսցես դու գէմ յանգիման զաստուածութիւնն իսկ անճառ ,
 Որպէս զիւրն աստ տեսանես ըզսրբութիւն սրբութեան ,
 Տեսցես և մի հողացիս յաջացն ահէ վեհափառ :

Յառաջ խաղաս . . . և աճէ նա յառաջելդ ևս քան զես ,
 Որպէս այն բարձրր կոհակ պրարատեան զառ 'ի վեր
 Հսկայակերպ դայ 'ի յայտ ցորչակ պընգիսն 'ի վերելս ,
 Աճել աճէ հարազատ վայելչութեամբն աւրնիներ .
 Դաշնակութիւն իմն և չափ տիրէ համայն անդ գողցես :
 Վէմբ պատուականք , գեղանկար պատկերք , սեղանք շողողուն
 Ի քոյ ոսկեակ կանթեղաց , և յաղթականն այն գլմբէլ
 Հանուրց երկրի շինուածոյ՝ թէև սրբա զտակ առնուն
 Գեանոյ վերայ , ամպածրար նորայն սլանայ ծայր ևեթ :

Այլ գեռ ըզբնաւ ոչ տեսեր , ճն քակեա լոյծ ըզբողոր ,
 Եւ յառեալ մի առ մի տես զամենայնին ըզմատեն :
 Իբր ովկիան բիւր յափուանն գործէ ծոց գողաւոր
 Ական տեսոյ արժանիս . ծրարեա զհոգւոյդ քո դաշկունս ,
 Ուրոյն ուրոյն գիտելով , գիր սանձ միտաց զգուշաւոր ,
 Մինչև սրբաիդ քո հարցին գեղապառաճ տիպք նորուն ,
 Եւ փոքր առ փոքր կրթեալ 'ի տեսութիւն բերիցես
 Ըզհրաշագեղ պատկերին զանհամեմատ մեծութիւն
 Զոր 'ի սկըզբան չարացեր գրաւել աչացդ 'ի մի տես ,

Ոչ առ նորին ինչ՝ այլ քոյ զգայականիդ թերութեան ,
 Որում պատկերք ետ ընդ ետ կերպարանին արտաքոյ ,
 Եւ ջրաւեն 'ի մեղ բանք ներքին զգայմանց գող թարգման .
 Հանդոյն և յայտ սրբաբախ ահեղախորտա շինուածոյ
 Ելացեալ աչացս 'ի պտորանս ըմբռնին մեծ պակուցման ,
 Երբ մեծութիւնն ահեղ խաղ զփոքրեկութեամբս առնէ զմեր ,
 Մինչև տակաւ ընդլայնեալ մերոց միտաց ընդ նրմին
 Դարձակեսցուք և զհոգին քաջահասուք այնց լինել ,
 Որոյ լոկով զարմացմամբ կայսք յառաջն 'ի զնին :

Արձանացիր 'ի միտ առ, զի մեծ են շահք զիտմանդ այդ
 Քան զըսքանչանս վայրագար կամ զահ տեղւոյն սրբութեան
 կամ զհիացումն ընդ արուեստ ճարտարութեան որ կան անդ,
 եւ ընդ ճարտարս որք զհանուրց վեհն ամբարձին զայն արձան,
 Որ ոչ ձեռին առաջնոց եւ ոչ միտաց եկն 'ի յայտ:
 Վըսեմութիւն համբէն նստանոր կայ հոլանի:
 Աստուատ կարեն մի առ մի քակել հանել միտք մարդոյ
 Զոսկեղնիկ աւագոյն առնուլ բղձափ պայմանի,
 եւ գիտել ո՞րքան զօրեն մեծաճեծ գիւտք հանձարոյ:

ԲԺՇԿԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ի հոգար անուանու զաղղիայի շոգենաւին
 մէջ պարահաճ ժանտախտին վրայ բռնի մը
 խորհրդածութիւններ:

ՍԱՐՍԻԼԻԱՅԻ առողջութեան ա-
 տեանին լրագրէն իմացանք որ Ի ուր-
 սոր շոգենաւը երբոր Սարսիլիայի
 նաւահանգիստը հասեր է, իր նաւաւ
 տիներէն մէկը Պուատրոն անունով
 մաքրարանը թողեր է՝ տեսակ մը
 հիւանդութենէ բռնուած ըլլալուն
 համար, որուն արեւելեան ժանտախտ
 ըսեր են: Ըսնիւ թսնիւ ոչ միայն
 Լազիպտոսի քառասորդական զգու-
 շութեանը համար օգտակար է, հա-
 պա բժշկական արուեստին համար ալ.
 վասն զի աս զիպուածն ալ ժանտախ-
 տին փոխադրական ըլլալը ցուցնելու
 կը ծառայէ: Մենք աս բանիս վրայ ա-
 ւելի որոշ տեղեկութի մը տալ ուզե-
 լով՝ հոս մեր խորհրդածութիւնները կը
 դնենք, ու ասոնք խոհեմ՝ անկողնա-
 սէր ու պաշարմունքէ ազատ մարդ-
 կանց դատաստանին տակը կը ձգենք:

Ի ուրսորին բռնած ճամբան գիտե-
 լով՝ կը տեսնենք որ գեկտեմբերի 7^{ին}
 Սալթա իրեն նաւաստիներէն մէկը
 մաքրարանը թողեր է. նոյն ամսուն
 12^{ին} Ղըքսանդրիա հասած ժամա-
 նակը մէկ ուրիշ նաւաստի մըն ալ հոն
 թողուցեր է՝ նոյն հիւանդութենէն
 բռնուած: Գեկտեմբերի 19^{ին} Պե-
 րութէն Ղըքսանդրիա գալու ժա-
 մանակը՝ Պուատրոնը հիւանդացած

1 Տես երես 180:

ըլլալով՝ շոգենաւին բժիշկը կը հաս-
 տատէ թէ փտեալ ջերմ՝ է: Դմուն
 24^{ին}, այսինքն հիւանդանալէն վեց օր
 ետքը, ձախ աճուկը ուռեցք մը կը
 հանէ հիւանդը:

Ըս բաներէս (որ Սարսիլիայի լը-
 րագրին մէջ իբրեւ ստոյգ կը պատ-
 մուին, ու մենք ալ չենք տարակուսիր
 ասոնց վրայ) կը հետեւի որ Ի ուրսոր
 ըսուած շոգենաւը գեկտեմբերի 7^{ին}
 որ դեռ Սալթա կեցած էր, ինչուան
 գեկտեմբերի 19^ը իրեք հիւանդ ու-
 նեցեր է նաւուն մէջ, որոնցմէ երկու-
 քը փտեալ ջերմէ բռնուած են եղեր.
 երրորդին հիւանդութիւն ալ ինչուան
 հիւանդութե վեցերորդ օրը փտեալ
 ջերմ կը կարծուի եղեր, ու երբոր
 ուռեցքը ելեր է՝ ան առեն բժիշկը
 կամ նաւապետը կատկածի գացեր են
 թէ ասիկայ ժանտախտ կրնայ ըլլալ.
 ետքը սոյն կատկածը Սարսիլիայի
 մաքրարանին բժիշկը իբրեւ ստոյգ
 հաստատեց: Բայց մեզի բոլորովին
 հակառակ կ'երեւնայ աս կարծիքը,
 վասն զի թէ որ իրենց կարծեացը հի-
 մը ան է թէ հիւանդը ուռեցք ալ ու-
 նեցաւ, ասիկայ բաւական չէ, ինչու
 որ խուլաւոր ջերմն ալ ուռեցք ունի.
 միայն աս տարբերութիւնը կայ որ
 հիւանդութիւնը առաջ երթալէն ե-
 տե կ'երեւնայ ուռեցքը: . . . Պուա-

1 La fièvre typhoïde.

2 Խուլաւոր ջերմին Եւրոպացիք յոշարեն բա-
 ուով typhus կ'ըսեն: Պ. Պետանը ցուցնել ուզե-
 լով թէ Պուատրոնին հիւանդութիւնը արեւելեան
 ժանտախտ չէր, հապա փտեալ ջերմէր, կ'ըսէ
 թէ հիւանդին վրան ելած ուռեցքէն ալ տք չէ խա-
 բուիւ, վասն զի նաև փտեալ ջերմ ունեցողը կրնայ